

02/2012

JEVANSKÝ

zpravodaj

ročník 2 – číslo 2 – červen 2012
vydává Obec Jevany

Vážení Jevanáci, Vážení čtenáři,
dostáváte do rukou další vydání Jevanského zpravodaje, tentokrát pro období nadcházejícího léta. Nikdy bych nevěřil, že při vydávání tak malého a lokálního periodika může dojít k takovým rozepřím v redakční radě, že to povede k hlasování o dalším vydávání zpravodaje či k rozpuštění redakce. Avšak stalo se! Zářijové číslo tak vznikne pod vedením nové redakční rady, která se bude volit na některém z dalších jednání zastupitelstva. Prosíme tímto případné dobrovolníky, kteří by se chtěli stát jejími členy, necht' se přihlásí do konce června na mail jevany.zpravodaj@seznam.cz. Vítány jsou též příspěvky do dalších čísel našeho zpravodaje. Jménem zastupitelstva děkuji dosavadní redakční radě za dosud odvedenou dobrovolnou práci. Všem přeji příjemné prožití prázdnin, klidnou dovolenou a načerpání sil do závěrečné fáze roku.

Jan Šimon, zastupitel

Náhrobek Marie Teresie Anny Felicitas Savojské Carignan v katedrále Svatého Štěpána ve Vídni.

Jevanské osobnosti 1.

Milí čtenáři, dnes zahajujeme slíbenou novou rubriku, ve které vám představíme různé osobnosti, které měly k Jevanům nějaký vztah, něčím obec obohatily, nebo ji proslavily, nebo si prostě zaslouží připomenutí proto, jak žily a co dokázaly. Při přípravě rubriky se mi potvrdilo, že Jevany jsou skutečně obcí osobností. A protože nechci vynechat ani ty méně známé, zapomenuté nebo ty které u nás pobývaly jen krátce, a protože Zpravodaj vychází jen čtyřikrát do roka, budeme uvádět vždy alespoň dvě osobnosti. Zahájíme kněžnou „Savojkou“, která patří k těm, pro obec nejvýznamnějším, a Ignátem Herrmannem, který naopak Jevanami prošel téměř bez povšimnutí.

Od příštího čísla už byste se také měli dočkat článků od různých autorů, kteří jsou s představovanými osobnostmi příbuzní nebo blízcí.

Doufám, že vás rubrika zaujme a děkuji všem, kteří na její tvorbě budou spolupracovat a už dnes spolupracují.

Kněžna Savojka

Marie Teresie Anna Felicitas von Savoyen-Carignan, rozená kněžna z Liechtensteinu, se narodila 11. května 1694 ve Vídni, kde také 20. 2. 1772 zemřela. Po smrti otce Johanna Adama I. přešla většina obrovského fideikomisního (svěřeckého) rodového majetku na jinou větev Liechtensteinů a na Marii zbyla pouze část takzvaného alodiálního (soukromého) vlastnictví otce. Mimo jiné panství Uhřetěves, Škvorec, Rataje nad Sázavou a Černý Kostelec, jehož součástí byly i Jevany, včetně zbytků vesnic Aldašínka.

Kněžna si zdejší kraj velmi oblíbila, částečně se tu usadila a tak mimo Vídeň pobývala často v Kostelci nebo na Škvorci. V Kostelci se také seznámila se svým manželem Tomášem Emanuelem Savojským – Carignan a zde se také vdávala. Ač převzala panství ještě mladá, dokázala je spravovat velmi úspěšně. Naší paní kněžnu výstižně

charakterizuje Marie Homolová, když píše, že: „spravovala panství hospodárnou rukou a soucitným srdcem“. Věnovala se totiž nejen zvelebování panství, ale také charitativní práci, obnově památek a celkovému hmotnému i duchovnímu povznesení kraje. V Kostelci a Kounicích nechala vystavět špitály. Při kostelích ve Škvorci, Úvalech, Slušticích a Dobročovicích založila zádušní fundace. Přestavovala zámky v Kostelci a Kolodějích. V polích nechala stavět sochy sv. Donáta, patrona úrody, ve vsích zvoničky, kam nechala ulít 33 zvonů. Městečka Kostelec a Skalici osvobodila od poddanství. Dala vystavět, přestavět nebo alespoň opravit, řadu kostelů.

Jevany jí vděčí nejen za obnovu a přestavbu aldašínského kostela a bohumilského dvora, ale za svou existenci obecně. Začátkem 18. století totiž ještě vůbec nebylo jasné, které vesnice se po třicetileté válce vzpamatují a které zaniknou. Díky péči kněžny Savojky, nebo také Cafojky, jak jí bylo přezdíváno, Jevany přežily. Její památce se můžete poklonit ve Vídni, ve Svatém Štěpánu. Náhrobní kámen je vlevo od západního vchodu v savojské kapli.

Jevanský zpravodaj, vydává Obec Jevany,
Černokostecká 49, 281 66 Jevany,
IČ: 00235423, tel. 321 678 177,
jevany.zpravodaj@seznam.cz
Prozatímní redakční rada: Saitzová Marcela,
Svoboda Václav, Siveková Křižáková Kateřina,
Šimon Jan

Grafická úprava: Ottomanská Leona, Siveková
Křižáková Kateřina
Zapsáno Ministerstvem kultury ČR do evidence
periodického tisku pod e.č. MK CR E 19929.
Vychází v počtu 500 výtisků.
Uzávěrka příštího čísla 6. 8. 2012 do 18.00 hod.

Články dodávejte v maximálním rozsahu jedné A4 normostrany na jevany.zpravodaj@seznam.cz s uvedením Vašeho jména, adresy a telefonního čísla, tyto údaje budou sloužit pouze ke komunikaci redakční rady s Vámi. V tisku uvedeme pouze jméno. Pravopisné korektury jednotlivých článků si zajišťují sami autoři. Toto číslo vychází v červnu 2012.

Ignát Herrmann

Narodil se 12. srpna 1854 v Chotěboři a zemřel 8. července 1935 v Řevnici u Prahy. Byl známým novinářem a spisovatelem. Dětství prožil v Hradci Králové, pod vlivem literárního prostředí vlastenců kolem jeho dědečka Jana Hostivíta Pospíšila a Václava Klimenta Klicpery. Po škole odešel do Prahy, kde se vyučil kupcem a krátce pracoval jako příručí. Od roku 1873 začal pracovat v nakladatelství manžela své sestřenice Jana Otty a začal se věnovat i psaní. V roce 1881 se oženil s Hermínou Chválou, se kterou měli dceru Ludmilu a syny Dalibora a Vladimíra. Ignát Herrmann psal soudničky, povídky, byl humorista i autor vážných románů. Někteří kritici sice hodnotí jeho poměrně rozsáhlé dílo jako: „kvalitativně nevyrovnané“, ale zejména v popisu pražského prostředí své doby a typických figurek je nepřekonatelný. Asi nejlepší a nejznámější jsou jeho dva romány. Dvoudílný Kondelík a Vejvara a ze-

jména U snědeného krámu. Velmi cenné je také dílo Pražské ghetto, jehož je hlavním spoluautorem.

Koncem dvacátých let minulého století strávil Ignát Herrmann několikrát pár dní v chalupě u Moravců u rybníka (dnes vilka Baruška). Jeho rodina tam jezdila na letní byt. Jako snad každý, kdo k nám poprvé přijede, si také on velmi zamiloval Voděrák. Nejoblíbenější jeho procházky ale vedly na Aldašín, který ho fascinoval. Jinak ovšem jeho vztah k Jevanům není velký a není mnoho lidí, kteří o tom, že k nám jezdil, vůbec vědí. Přesto tu po něm něco zbylo. S Herrmannovými do Jevan jezdila také jistá Fany Žaloudková, která se tu provdala a díky tomu vám teď může její vnuk pobyt Ignáta Herrmanna v Jevanech a jeho oblíbená místa dosvědčit.

R. Pačes-Salátník
(fotografie z archivu autora)

Vyhodnocení dotazníkové ankety

Do předchozího čísla Jevanského zpravodaje byl vložen dotazníkový formulář pro občany a obyvatele Jevan. Cílem dotazníkové akce bylo poznat Vaše potřeby, zjistit oblasti, které jsou pro Vás nejdůležitější a jejich hodnocení. Výsledky ankety jsou nejen vodítkem pro vytvoření plánu rozvoje obce, ale i důležitou zpětnou vazbou pro nás zastupitele. Děkujeme všem, kteří se ankety zúčastnili i za uvedené náměty a připomínky.

Celkem jsme obdrželi zpět 32 vyplněných dotazníků, což znamená, že nám odpovědělo přibližně 17% domácností. Na základě vyhodnocení váženým aritmetickým průměrem jsme zjistili oblasti, které jsou pro Vás nejdůležitější a porovnali je s Vaším hodnocením. Mezi oblasti s vysokou prioritou a špatným hodnocením patří zejména čistota vod, služby pro seniory, bezpečnost

v obci, celkový vzhled obce, dostupnost zdravotní péče, nakládání s odpady (třídění a recyklace), informace o činnosti veřejné správy a možnosti kulturního vyžití. Kladné a s vysokou prioritou byla hodnocena úroveň mateřské školky, množství a kvalita zeleně v obci, možnosti pro výstavbu rodinných domů a čistota ovzduší (mimo topnou sezónu). Hodnocení ostatních oblastí bylo vyrovnané (priorita přibližně odpovídala hodnocení).

S výsledky ankety se zastupitelé seznámili na zasedání zastupitelstva dne 5. dubna 2012. Zde se také probíraly různé návrhy zastupitelů i občanů na zlepšení oblastí se špatným hodnocením. Zastupitelstvo pověřilo starostu Jevan pana Švejdu k dohodnutí společného postupu s okolními obcemi s cílem zlepšení kvality vody v kaskádě Jevanských rybníků. Také se diskutovalo

o návrhu zavedení svozu nádob na bio-odpad. Zastupitelstvo vzalo na vědomí návrh TOP 09 – Doma v Jevanech na sepsání petice na zlepšení kvality vod v rybnících.

V prosinci 2011 vypracoval výbor pro granty, kulturu a sport žádosti o dotace na rok 2012. Dobrou zprávou je, že se pro Jevany podařilo získat obě žádané dotace. Dotace půjdou do oblastí, kde je i podle Vás občanů potřebné zlepšení. Jde o dotaci od Středočeského kraje FROM ve výši 124 450, Kč na projekt dopravního značení v obci a dotaci na revitalizaci návsí z FŽP ve výši 332 500,- Kč. K projektu revitalizace přislíbil pan ing. Svoboda zajištění dendrologického šetření stavu dřevin na návsí.

Ing. Marcela Saitzová ve spolupráci s Marcelou Moravcovou a Mgr. Kateřinou Sivekovou - Křižákovou

Kapitoly z jevanské historie 6.část - O využívání lesů

Nikdo asi nepochybuje o tom, že největším pokladem současných Jevan jsou okolní nádherné lesy. Vůbec nám při tom nemusí vadit, že ten nejskvostnější, na který hledíme přímo z návsí, vlastně není náš. Voděrák nám laskaví voděradští přátelé, na jejichž katastru leží, po staletí ochotně propůjčují a navíc i na našem území jsou další krásné lesy. Hluboké a tajemné jsou Aldašínský a Lhotecký, které obklopují údolí Bohumilského potoka. Dubina, která pokrývá nejvyšší bod Jevan, sice už není tak úplně dubová, ale je jedinečná tím, jak

je vrostlá do zástavby. Rozsáhlý a pestrý je i Kozojedský les se svými jámami, prameny Šembery a starými smrčínami. S lesy je naše obec spojená odedávna a vždy byly jejím bohatstvím. Oproti dnešku to ovšem v dřívějších dobách bylo bohatství hlavně materiální. Lesy se využívaly rozličným způsobem a to od chvíle, kdy do nich člověk první vstoupil. Vedle ochrany, lovu, sběru plodů a hub byly asi nejstaršími činnostmi v našich lesích sběr smůly, pálení dřevěného uhlí a výroba potaše. Smolaření se rozšířilo ve všech rozsáhlejších lesích

Čech. Už od starověku se smůla používala například k balzamování, k výrobě kadidla i v lidové medicíně. Později u nás jako těsnicí materiál, lepidlo, mazadlo, vyrábělo se z ní mýdlo, lak, fermež, terpentýn a kalafuna. Dřevěné uhlí se pálilo v mlířích, tak jako se ostatně někde pálí dodnes. Potaš, neboli draslo, tedy uhličitán draselný se používal při výrobě skla. I když sklo u nás prokazatelně vyráběli už Kelové, první písemná zmínka o výrobě skla v Čechách je v kronice mnicha sázavského z roku 1162. Pro tuto výrobu v sázavském klášteře se

pravděpodobně v našich lesích připravovala takzvaná lesní potaš, zvaná valdaš. Pálilo se velké množství dřeva na hromádách přímo v lese, kde se pak z popela vodou z potoka potaš loužila. Od třináctého století, kdy postupně začala kolonizace zdejších lesů, začalo odlesňování a těžba dřeva pro výstavbu vesnic i pro otop. Les byl také využíván pro chov dobytka. Podestýlalo se chvojem a hrabankou, v zimě se krmilo suchým listím, žaludy a bukvicemi. V lese se také páslo, protože nejprve se mýtily plochy pro pole a až později pro pastviny a louky. Lesní pastva ale porost velmi ničila, a tak byla už někdy v 16. století majiteli panství Smiřickými zakázána. Výroba dřevěného uhlí, zejména pro kovárny, a výroba potaše pokračovaly v kolonizačním období a i v pozdějších dobách. Používaly se ovšem modernější technologie. Loužení popela se už neprovádělo přímo v lese na potoce, ale takzvaný flus se zpracovával v panské flusárně, která byla vybudována v Kostelci pod zámkem. Později se už v lese ani popel nepálil a byl skupován popeláři ve vsích panství. Někteří poddaní měli přímo povinnost odvádět určitý počet strychů popela. Poslední povolení k pálení v lese vydala knížecí správa jakési skupině německých uhlířů a dehtařů v r. 1727. Dehtařství bylo další výrobní činností v našich lesích. V 18. a snad i 19. století byly údajně pod Aldašínem, směrem k Bohumilskému potoce, dehtařské pece. Říkalo se jim také pece kolomazné. To bylo důmyslné zařízení na výrobu nejen dehtu, ale také dalších produktů, jako terpentýnový olej, kala-funa, bednářská a ševcovská smůla a dřevěné uhlí. Využívalo se principu suché destilace, kdy se pryskyřičné dřevo zahřívá na vysokou teplotu za nepřístupu vzduchu. Pec většinou stála ve svahu a měla horní nádobu, kde docházelo k destilaci a dolní,

kde se zachytával produkt, který se postupně měnil. Kolomaz se připravovala smísením posledního tekutého produktu se zahušťovadlem, kterým byla nejčastěji sádra.

Od 18. století ustupují tyto „průmyslové“ činnosti z lesa a Liechtensteinové začínají s cílevědomým lesním hospodářstvím. Zejména se začíná s umělou obnovou porostu, tedy výsadbou.

Do té doby se les ponechával přirozenému semenění, což ale nestačilo zvýšené těžbě. Liechtensteinští lesmistři jako první v Evropě a právně v našich lesích začali s pěstováním sazenic lesních stromů a zakládáním školek. Postupně se budovaly oplocenky, lesní cesty, odvodňovací strouhy a další díla. Lesy byly zaměřeny, zmapovány a vedla se dokumentace. Byly vyhloubeny dodnes patrné příkopy, které měly jasně a trvanlivě vymezit hranice lesa a polí. Co se týče lovu a chovu lesní zvěře, je zajímavé, že v Čechách je tento obor už od 16. století ošetřen zákony, které se ovšem postupem času měnily. Zprvu šlo bez ohledu na les o ochranu a péči o lovnou zvěř. Její stavy se tak příkrmováním a likvidací škodné zvyšovaly a způsobovaly škody na lesním hospodářství. Několika nařízením Marie Terezie byla pak dána přednost lesnictví před myslivostí. Stavy, zejména jelení a černé zvěře, se snížily a jejich chov se přesunul do obor. Byly zakládány také bažantnice. V našich lesích nic nového, poblíž Aldašina byla údajně bažantnice ještě před třicetiletou válkou. V 19. století byla jelení a černá zvěř v našich lesích a lesích širokého okolí úplně vyhubena. Zajímavostí je, že až v roce 1952 se tu

Stavba Miliře na výrobu dřevěného uhlí

po více než 100 letech poprvé opět objevila černá zvěř. Za 60 let její stav narostl do dnešních skoro katastrofálních počtů.

Lesní hospodářství v 19. a 20. století tedy spočívalo zejména v produkci dřeva. Pro některé jevanské obyvatele zůstal les i v této době zdrojem obživy nebo alespoň přivýdělku v různých dalších oborech. Vedle zaměstnanců lesní správy, to byli různí sběrači lesních plodů a především hub, ale také pytláci. V houbařské sezóně se sběrem a prodejem zabývaly celé rodiny. Sbíralo se třeba celý den a nad ránem se pak vyrazilo pěšky k prvnímu vlaku do Říčan nebo už kolem půlnoci rovnou do Prahy na trh. Pytláctví bylo nejenom v samotných Jevanech, ale v celém okolí pověstné. Jevanští pytláci byli vyhlášení, ale působili tu i jejich kolegové, hlavně ze sousedního Kostelce. Tam se říkávalo, že když se narodí kluk, zvedne ho táta se slovy: „Podívej se kolem sebe, tyhle všechny lesy jsou knížepána a tvoje“. V historických dokumentech najdeme mnoho soudních procesů s pytláky a dokonce i několik případů zavraždění hajného.

R. Pačes-Salátník
(fotografie z archivu autora)

Poděkování všem příznivcům o.s. Tudyznudy

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, kteří nám pomohli s organizací jevanského Vítání jara. Byly to nejen spřátelené organizace, ale i jednotlivci - rodiče dětí, které navštěvují naše kroužky či mateřské centrum, členky o.s. Tudyznudy, ale i lidé, kteří prostě rádi něco „dělají“ pro děti. Mnozí z nich nám také sponzorsky poskytli cukrovinky a pití pro děti a zapůjčili kostýmy a jiné nezbytné rekvizity. Bylo nám to obzvlášť vhodné, protože cílem okruhu s pohádkovou tematikou, která jako obvykle vedla lesem nad Jevanským rybníkem, prošlo rekordních 91 dětí, které byly po zásluze odměněny balíčkem cukrovinek na dobití energie a upomínkovou medailí. Tomu všemu předcházela tradiční pravidelný kulturní vstup - na parkovišti u Jevanského rybníka nám zazpívaly děti ze souboru Kosáček

a potom jsme zapálili Moranu a zahnali tak definitivně zimu. A nezapomněli jsme ani na večerní zábavu - v restauraci Na statku vystoupil smíšený pěvecký sbor Antifona a ve vinotéce Liverpool se hrálo a zpívalo s kytarou.

A nyní k pravidelným aktivitám o.s. Tudyznudy – ty budou ukončeny přibližně v polovině června, podrobnosti se dozvíte z programu na našich webových stránkách www.tudyznudy.eu a vývěskách. S programem pravidelných aktivit i nepravidelných akcí začneme opět začátkem září, proto sledujte naše webové stránky a klidně se na nás obračtejte s dotazy, případně s návrhy nových aktivit, které postrádáte – za návrhy budeme velmi vděční (tudyznudy@seznam.cz).

Rádi bychom všem popřáli krásné prožití léta, dětem, aby si užily prázdniny, rodičům hodně dovolené na regeneraci sil a všem spoustu slunce a zábavy. Děkuje Vám.

Eliška Havelková
(fotografie z archivu autora)

Mateřská školka Jevany

Život v naší mateřské škole plyne školním tempem a pomalu se blíží k prázdninám. Prožili jsme zde náš první školní rok, jak byl úspěšný, nechám na posouzení rodičů při závěrečném hodnocení školy.

Svéma očima vidím, že se zde vytvořil pracovitý a spolehlivý tým, který dělá maximum pro děti, aby zde byly spokojené.

Krom běžných výukových činností, které plníme podle školního vzdělávacího plánu, se snažíme dětem pobyt ve školce zpříjemnit dalšími akcemi. Každý měsíc probíhá den v jedné barvě, k níž je přizpůsobeno oblečení i program dne. Navštívil nás kouzelník a chovatel ptáků, uspořádali jsme besedu pro rodiče budoucích prvňáků a přednášku o běžných dětských nemocech. Pobavili jsme se na karnevale a v divadélku, manuální zručnost si procvičili při tvořivých dílnách. Některé znalosti a vědomosti si upevnili v ekologickém centru v Říčanech. Za celo-

roční snažení čeká děti odměna v podobě školního výletu a závěrečné školní slavnosti, kde se rozloučíme s našimi nejstaršími a pasujeme je na školáky..

Velice úspěšná akce byl čarodějnický den. Počínaje učitelkami konče dětmi se všichni sešli v čarodějnických kostýmech. Cílem bylo děti seznámit s tradicí Pálení čarodějnic. Kdy tento zvyk vznikl se přesně neví, ale důležitou roli zde hrál oheň a víra lidí v jeho sílu a ochrannou moc. Čarodějnice byla symbolem zla, původcem všech neuhů a nemocí. Symbolické pálení těchto figurin tak charakterizovalo očistu přírody, lidí a zvířat. Celý den probíhal v čarodějnickém duchu, třída se proměnila svojí výzdobou na čarodějnickou jeskyni s laboratoří, kde se plnily úkoly a dělaly pokusy. I jídlo bylo upravené dle chuťových buněk malých čarodějů a čarodějnic, chléb s mravencem (chléb s máslem, tvar mravence upraven vykrajovátkem ze šunky a zeleni-

ny), polévka z žabích stehýnek (hrášková) a podobně. Závěrem se všichni prolétli na vlastnoručně vyrobených košťatech.

Zájem o naši školu se projevil při přijímacím řízení na příští školní rok. Dostavilo se celkem 34 rodičů s žádostí o přijetí. V nejbližších dnech čekáme na změnu ve zřizovací listině týkající se navýšení počtu dětí z 50 na 57. Do mateřské školy budeme přijímat 17 dětí.

Velice bych chtěla touto cestou poděkovat všem sponzorům, kteří nás podporují jak finančně, tak hmotně. Nemalé poděkování patří i Obecnímu úřadu v Jevanech za spolupráci.

Všem čtenářům Jevanského zpravodaje přeji příjemné léto a pěknou dovolenou.

Radka Dandová, ředitelka mateřské školy
(Fotografie z archivu MŠ Jevany)

PŘEDNÁŠKA POLICIE ČR O BEZPEČNOSTI DOMOVA NEJEN PRO SENIORY

KDE: Hotel Praha na návsí, Vyžlovka
KDY: Úterý 19.6. v 10 hodin
ZDARMA: Zájemci hlase se na OÚ JEVANY
u administrativních pracovníků,
nebo na jevany.zpravodaj@seznam.cz
– p.Siveková do 10.6.2012

Přednáška policie ohledně udržení bezpečnosti našich domovů a jejich zabezpečení proti krádežím. Přednáška se skládá z krátkého ilustračního filmu a následných otázek a odpovědí. Přijedou tři pracovníci policie, budou seznamovat s konkrétními případy z okolí a přivezou si s sebou materiály, které shrnují, jak se zachovat v nebezpečí. Tyto materiály zde pak budou k dispozici. Přednáška trvá cca 1.hod.

Srdečně zve Irena Lososová za Sociální komisi Vyžlovka
a Kateřina Siveková Křížáková, zastupitelka Jevany.

Hvězdné nebe nad Ondřejovem

Přes Voděradské bučiny máme k ondřejovské hvězdárně zhruba hodinku cesty, konečnou za pěkný výlet do okolí Jevan to kdysi považovala také rodina stavitele Josefa Fanty. Mimochodem, před první světovou válkou ji občas provázal i mladičký Jan Masaryk, milý srdci jejich dcery Marie. Fričovi, kteří hvězdárnu založili, patřili k blízkým přátelům Fantovým a sám Fanta se k budování hvězdárny ochotně na jejich výzvu připojil. A proč vznikla právě v Ondřejově?

Už na přelomu 19. a 20. století totiž observatoř v pražském Klementinu, sledující dění nad našimi hlavami od roku 1721, pomalu prohrávala soubor s veřejným osvětlením a blížil se čas najít jiné místo, kde by se v náležitém klidu a tmě dala vědecky pozorovat obloha.

Té myšlenky se tehdy ujali osvětlení majitelé továrny na jemné měřicí přístroje a zanícení amatérští astronomové, bratři Josef a Jan Fričovi. Postavit novou hvězdárnu „ve prospěch obecného blaha“ byl jejich společný vlastenecký sen, už proto, že klementinská observatoř byla majetkem pražské univerzity a po rozdělení školy na českou a německou část zůstala té německé. Než ovšem mohli svůj plán rozvinout, třiatřicetiletý Jan zemřel na zápal slepého střeva. Přesto (či možná právě pro dodržení bratrského slibu) do toho Josef šel dál.

Příhodnou adresu našel takřka ve svém rodném kraji: bratři Fričové pocházeli z rodiny sázavských sklářů Kavalírů a do Ondřejova, vynikajícího dostatečným počtem jasných nocí a optimálně suchým vzduchem, měli kousek. Vrch Manda nad zdejší městečkem se Josefovi zalíbil, jen ho plný bolavých vzpomínek na bratra přejmenoval na Žalov a jméno Jan připojil ke svému. Tady pak v roce 1898 koupil pozemek, na němž hodlal založit hvězdárnu.

Přizval k tomu právě svého dobrého přítele Josefa Fantu, který tu bez nároku na honorář vytvořil půvabný areál staveb, v jejichž kupolovitých, kamenných siluetách shledáme otisk nejslavnějšího Fantova díla: budovy pražského Hlavního nádraží. Stojí tu dodnes.

Jako první tu rostl domek pracovny a pozorovací domek se sklopnou střechou. Ale osm let trvalo, než byla observatoř plně připravena k práci. Za oficiální start se považuje noc z 31. července na 1. srpna 1906, kdy tu Josef Jan Frič a jeho přítel, fyzik František Nušl zahájili řádná vědecká pozorování - centrem jejich zájmu se stal pohyb hvězdných paprsků zemskou atmosférou. Do tehdejšího ondřejovského týmu je však třeba počítat i trpělivou a moudrou

Fričovu manželku, která proslula švestkovými knedlíky – údajně jich vařila v množství srovnatelném s počtem hvězd, které její muž viděl na obloze.

Kromě hvězdárenských pracovišť se sklopnými střechami Fanta Fričovi hned na počátku postavil i soukromý dům a dle svého zvyku ozdobil jeho zdi sgrafity. Výjevy dominují žaby hledící na oblohu posetou zářícími body a kladoucí si vzrušující otázku: „Jen bychom rády věděly, jsou-li tam tvorové jako my, jsou-li tam žaby taky...?“ Proč žaby? Jemnější duše je přičítají výhradně inspiraci Nerudovou kosmickou písní, ale traduje se ještě jedno, prozaičtější vysvětlení: než byla observatoř nahoře na kopci hotova, pronajal si František Nušl (mimochodem první ředitel hvězdárny) pozemek na úpatí Žalova a zřídil tam provizorní pozorovatelnu. Nazval ji U zelené žaby podle své oblíbené pražské vinárny.

V roce 1928 Frič věnoval ondřejovskou hvězdárnu československému státu se slovy: „Celý tento majetek odevzdávám Universitě Karlově, a to se zásadní podmínkou, že spravován bude jako neodvislý, ryze český ústav se samostatnou administrativou.“ Ondřejov se tak stal srdcem astronomických výzkumů v Čechách.

Dost se od těch časů změnilo. Dnes tu pracuje Astronomický ústav Akademie věd, přibýly další objekty, ondřejovská hvězdárna se zařadila do mezinárodních astronomických projektů. Lidské oko nahradily počítače, sami astronomové vtipkují, že už ani nevědí, jak skutečné nebe vypadá. Ale dost toho z Fričových časů zůstalo. Především krásný areál plný zeleně. Fantovy hvězdárenské stavby, které dál slouží,

i když vesměs jako muzeum. V jedné z nich je i historický dalekohled, kterým turisté mohou pozorovat nebeské dění.

Dokonce dbá, aby si observatoř uchovala optimální podmínky k pozorování, jaké tu kdysi našel Frič – v blízkém okolí se nesmí stavět nic, co by chrliklo čmoud a silně světlo.

A tak jsou hvězdy nad Ondřejovem pořád vidět.

Marie Homolová

Činnost SDH Jevany a plánované aktivity

Jak jsme Vás informovali v minulém čísle Jevanského zpravodaje, v lednu 2012 vznikl v Jevanech Sbor dobrovolných hasičů. Od data vzniku se pravidelně měsíčně scházíme a připravujeme různé akce a aktivity. Stále se nám hlásí noví členové a rádi uvítáme další členy z řad dospělých, dětí či mládeže. V současné době máme 32 členů a z toho 7 dětí.

V únoru 2012 se uskutečnil pravidelný hasičský ples okrsku č. 5 Mukařovsko v Doubravčicích. Hasiči ze sousedních obcí z našeho okrsku nás vřele jako nováčky uvítali. Ples byl skvěle organizován, do posledního místa zaplněn a bohatá tombola, hudba i program nadchl doslova každého. Příští rok bude okrskový ples organizovat naše sdružení v Jevanech a od Doubravčic máme laťku vysoko nasazenou.

Jevanští dobrovolní hasiči také připravili pro děti atraktivní stanoviště v rámci akce Vítání jara organizované občanským sdružením Tudyznudy. Celkem jsme rozdali dětem téměř 100 drobných dárkových balíčků a těšíme se, že se s dětmi opět setkáme v našich řadách.

Také jsme pořádali akci pálení čarodějnic mezi poli za hřištěm, kde chceme obnovit tradici pálení čarodějnic na tomto místě. V příštím roce se dočkáte informativních letáčků s popisem akce.

Chtěli bychom Vás také informovat že 2.6.2012 se uskuteční akce: ŽELEZNÝ HASIČ, která se koná v Senohrabech. Z našeho mančaftu se budu se této akce účastnit, tak když už se nebudete chtít zúčastnit, tak mě přijďte alespoň podpořit!!! Budu se snažit útočit na nejvyšší příčky abych mančaft nezklamal!!!

V dubnu se také uskutečnil první trénink mužstva mužů mladších na závody, které se konaly první týden v květnu. Náročný terén u vily Olgy prověřil nejen odolnost mužstva při nácviku požárního útoku, ale i řidičské schopnosti našich hasičů. Bravurní výkon řidiče hasičského vozu pod-

pořený dokonalou souhrou týmu umožnil úspěšné vyproštění zapadlého vozu. Po chvíli již družstvo rozvinulo hadice a pod dohledem zkušenějších kolegů ze Všestar začal nácvik startu a provedení požárního útoku tzv. Královské disciplíny. Profesionalita i dosažený čas byl velice slibný. Hasičské družstvo bylo připraveno k prvním závodům. Děkujeme kolegům ze Všestar za pomoc při tréninku a zapůjčení hasičského nářadí na trénink i závody. Velký dík také patří panu Viliamu Sivekovi, který nám dal k dispozici pozemek k nácviku hasičských disciplín. Také chceme poděkovat OÚ Jevany za zapůjčení hasičské techniky.

Dne 5. května 2012 se naše hasičské družstvo poprvé zúčastnilo okrskové soutěže v požárním sportu. Naše nasazení si získalo nejen obdiv diváků a úctu kolegů ze sousedních obcí, ale získali jsme pro Jevany i první diplom! Pro naše fanoušky a fanky je připraven záznam na: www.youtube.com zadejte sdhjevany, kde se můžete pokochat zejména naším ostrým startem. Zřídili jsme i facebookový profil pod uživatelským jménem SDHJEVANY, kde toto video a fotky ze soutěží a tréninků jsou ke zhlédnutí také.

Co ještě připravujeme a na co se můžete těšit? Chceme dále trénovat a účastnit se okrskových závodů. Pro oddíl dětí se nám podařilo zajistit vedoucí, zkušené mladé dobrovolné hasičky z Mukařova, Karolínu Kratochvílovou a Žanetu Sládkovou. Moc jim děkujeme za jejich ochotu předávat své zkušenosti našemu oddílu mladých. Netrpělivě očekáváme, zda bude kladně vyřízena naše žádost o dotaci od MMR na vybavení pro oddíl dětí. V rámci zlepšení informovanosti veřejnosti i našich členů o naší činnosti jsme před několika měsíci požádali obec o přidělení vývěsky, kterou jsme nedávno obdrželi. Dovolili bychom si Vás touto cestou pozvat na další schůzi konanou 31. května od 18:30 hodin, Na Chaťáku v Lesní ulici, kde si opečeme buřty (jsou objednané). Aktuální informace jsou na vývěsce vedle obchodu.

V případě dalších informací, Vašich návrhů a nápadů nás můžete kontaktovat na telefonním čísle 725 800 807 a na e-mailu sdhjevany@seznam.cz.

S pozdravem za SDH Jevany
Roman Trmal
Velitel SDH Jevany

YVETTA SIMONOVÁ

sobota 9.6. 2012

od 17:00 hod.

HOTEL PRAHA

VYŽLOVKA

Vstupné: 50 Kč

Recitát známé zpěvačky
za doprovodu Pavla Skalického
pořádá kulturní komise OÚ Vyžlovka.

Bližší informace:
736 436 248 – Irena Lososová

Svoz tříděného odpadu v roce 2012

měsíc	datum	druh odpadu	oblast
Červen	04.06.	plast	Jevany, Bohumil
	19.06.	pneu	
Červenec	02.07.	plast	Jevany, Bohumil
	20.07.	sklo	Jevany, Bohumil
Srpen	02.08.	plast	Jevany, Bohumil
	17.08.	papír	Jevany, Bohumil
Září	06.09.	plast	Jevany, Bohumil
	11.09.	nebezpečný odpad	
Říjen	02.10.	plast	Jevany
	10.10.	sklo	Jevany, Bohumil
	19.10.	papír	Jevany, Bohumil
Listopad	02.11.	plast	Jevany, Bohumil
	19.11.	sklo	Jevany, Bohumil
Prosinec	06.12.	plast	Jevany, Bohumil

PLAST – Pet lahve, obalové a duté plasty, strečová folie, jiné měkčené plasty, ne automobilové nárazníky znečištěné plasty.

Papír – lepenka, noviny, časopisy, kartony, sešity, balící papír, knihy bez vazby, spisy.

Nebezpečný odpad – rozpouštědla, kyseliny, zásady, fotochemikálie, zářivky, motorové oleje, barvy, léky, baterie apod.

Pneu – pouze osobní a bez disků, s diskem a nákladní pouze po předchozí dohodě.

Svoz plastů, papíru a skla bude prováděn pouze v barevných pytlích ASA zakoupených na Obecním úřadu. Pneu a nebezpečný odpad – svoz bude prováděn pouze na určeném místě – ve dvoře OÚ, nebezpečný odpad a pneu musí být ve dvoře do 7.00 hodin ráno svozového dne.

Směsný odpad musí být připraven na 6. hodinu ranní.

Přetížené pytle nebudou odvezeny – maximální hmotnost 20 kg.

Pytle musí být pevně zavázány. Pytle nesmějí obsahovat bioodpad – trávu, ovoce, větve, keře apod.

Aldašín

Po zimní přestávce jsou už od jara pravidelné bohoslužby v kostele sv. Jiří v Jevanech – Aldašíně.

Navštivte naši nejstarší památku ať jste věřící či ne. Přijďte si poslechnout nové harmonium, podívat se a porozjímat. V nejbližším období jsou mše:

10. června,
8. června,
12. srpna
a 9. září

KINO JEVANY

červen 2012

Začátek představení: 19:30
Vstupné: 70,- Kč

2.6.	—	Nepřítel pod ochranou
thriller / české titulky
9.6.	—	Bitevní loď
akční/sci-fi
16.6.	—	Perfect days – I ženy mají své dny
komedie
23.6.	—	Kontraband
thriller / české titulky
30.6.	—	Šmoulové
animovaný / české znění

NĚKTERÉ ZAJÍMAVÉ AKCE POŘÁDANÉ V OKOLÍ V LETNÍM OBDOBÍ

DATUM	AKCE	MÍSTO
2.6.	Pytláckými roklemi, pochod	Říčansko, Jevansko
5.6.	Koncert říčanského komorního orchestru	Říčany
6.6.	Benefiční koncert vážné hudby	Říčany
6.6.	Veřejné pozorování přechodu Venuše nad Sluncem	Ondřejov
9.6.	YVETTA SIMONOVÁ – recitál	Vyžlovka
15.-17.6.	Kouřimské hudební slavnosti	Kouřim
16.6.	Den Kozla	Velké Popovice
23.6.	Přehlídka mladých rockových kapel	Rataje nad Sázavou
30.6.	“Husitská pouť” na Sázavě	Sázava
23.-24.6.	Kutnohorské královské stříbření	Kutná Hora
30.6.	Divadlo, bude upřesněno	Rataje nad Sázavou
30.6.	Parním vlakem na bitvu o Brod u Zbořeného Kostelce	Posázaví, Zbořený Kostelec
1.7.	Památník Josefa Lady patří dětem	Hrusice
4.-8.7.	Svatoprokopská pouť	Sázava
5.-6.7.	Klubová přehlídka filmů Františka Vlčka	Rataje nad Sázavou
7.7.	Parním vlakem na Sázavskou pouť	Marjánka, Sázava
14.7.	Řemeslné pohádkové léto na skanzenu	Kouřim
14.7.	RATAJÁK 2012 – jízda historických vozidel do vrchu, večer Vladimír Mišík	Rataje nad Sázavou
16.7.	HRADEŠÍNSKÉ STRUNY (Countryfestival)	Hradešín
21.7.	Řemeslné pohádkové léto na skanzenu	Kouřim
21.7.	SEKWOYFEST (festival tramping na Sázavě)	Rataje nad Sázavou
4.8.	DOT504 – Perfektní den aned Mr Gluteus Maximus	Rataje nad Sázavou
11.8.	Keks	Rataje nad Sázavou
18.8.	Kácovská pouť	Kácov
18.8.	Parním vlakem na Kácovskou pouť	Marjánka, Sázava, Kácov ...
18.8.	Slavnosti lidových řemesel	Kouřim
25.8.	Jaroslav Hutka	Rataje nad Sázavou
1.9.	Klášteří noc	Sázava
8.9.	Tleskač	Rataje nad Sázavou